

Výhody a limity informálního osvojování si jazyka na základě ICT: Akční výzkum a jeho potenciál

Jana Černá

HAGAR, Trenton. *Enhancements and Limitations to ICT-Based Informal Language Learning: Emerging Research and Opportunities*. IGI Global, 2020. ISBN 10: 1799821161.

Tato publikace je dílem autorů, editorů, recenzentů a členů redakčních rad, z nichž někteří jsou propojeni s univerzitami situovanými v Tunisku, Indii, Turecku a Spojených státech amerických a přináší zkušenosti a praktická doporučení pedagogů z Malajsie, Saúdské Arábie a Jemenu. Jedná se o pedagogicky činné profesory, docenty a odborné asistenty s rozsáhlými zkušenostmi na poli mezinárodní výuky angličtiny jako cizího jazyka a také velkou zběhlostí v edukaci prostřednictvím informačních technologií (dále jen ICT). Snad největší přidanou hodnotou těchto autorů je jejich odhodlání posunout funkce a formy učení za hranice konvenčních metod výuky ve škole prostřednictvím svých bohatých zkušeností s procesem výuky a akvizice jazykových dovedností. Jsou totiž pedagogicky vybaveni plánovat, rozpracovávat a realizovat smysluplné vyučovací hodiny a efektivně řídit výuku orientovanou na studenty.

Kniha má celkem 201 stran a skládá se z úvodu, předmluvy, osmi kapitol, stati věnované autorům a seznamu literatury k bližšímu prostudování. První tři kapitoly pokládají teoretický základ, na který pak svými výzkumnými studiemi z oblasti učení se s ICT v neformálních situacích navazují následující kapitoly, jež prezentují data získaná od subjektů i objektů vzdělávání, výsledky výzkumných projektů kvantitativního i kvalitativního zaměření, dotazníky, rozhovory, případové studie a další.

Jednotliví přispěvatelé této publikace nastiňují zkušenosti z oblasti terciárního vzdělávání jak z pohledu vyučujících, tak z hlediska těch, kteří jsou vzděláváni. Autoři upozorňují, že povaha zájmů dnešní generace studentů, jenž mají v oblíbě především poslech hudby, hraní videoher, sledování videí, čtení online zpravodajství a interakci s vrstevníky, vede nadšené učitele k tomu, aby do své výuky zahrnovali i úkoly, čili instrukce, spojené s učením se a současným použitím ICT, a tím transformovali učení studentů. Například tak, že nabádají k využití internetových zdrojů a orientují práci „vně třídy“, vedou studenty k tomu, že samostatně identifikují, zpracovávají, hodnotí a analyzují digitální zdroje v závislosti na komplexnosti požadovaného úkolu.

Kniha prozkoumává nejrůznější aspekty konceptualizace formálního učení a informálního učení se jazykům s pomocí ICT. Hledá, jak překlenout mezeru mezi těmito dvěma způsoby učení. V prvních třech kapitolách jsou kriticky zkoumány přístupy k informálnímu učení, diskutuje se o možnostech implementace ICT do informálního učení na úrovni designu, selekce, a zapojení studenta. Autoři se vyjadřují k problematice sebe-testování s možnostmi, jak měřit dopad informálního učení na subjekt pomocí ICT a pedagogiky zaměřené na žáka. Druhá část publikace obsahuje pět studií, které prezentují pohled na informální učení z pozice učícího se subjektu, a to z hlediska sociálních sítí, druhů a způsobů využití aplikací pro informální učení se jazykům u dospělých a procesů sebevzdělávání mimo školu u budoucích učitelů. Následuje tematika informálního učení se jazykům prostřednictvím mobilů (Mobile-assisted Language Learning) a hermeneutický fenomenologický přístup osvětlující, jak formalizovat informální učení pomocí ICT v oblasti výuky anglických jazykových dovedností. Editoři zde na konkrétních studiích ukazují, že k tomu, aby bylo informální učení prostřednictvím technologií (CALL – Computer Assisted LL) efektivní, je nutné integrovat do učení prvky jak behaviorismu, tak také kognitivismu, konstruktivismu i sociokonstruktivismu.

Tato monografie se dále zabývá skutečností, že se angličtina stala mateřským jazykem mnoha online komunit, a poukazuje na fakt, že uživatelé jsou vystaveni mnoha různým variantám angličtiny, které se stále dál rozvíjí a jsou běžnými právě ve virtuálním světě. Nalezneme zde celou baterii metod k tomu, jak evaluovat tyto různé druhy angličtiny, které se běžně ve škole nevyučují, například prostřednictvím kvízů, myšlenkových map, hodnocení vrstevníků, portfolií a rozhovorů ve dvojicích.

Publikace je určena především pedagogům, výzkumným pracovníkům a učitelům, kteří se zajímají o učení se cizím jazykům, jejich vyučování, vyučování jazykům prostřednictvím ICT a o edukaci v obecném smyslu slova. Angličtina je zde uváděna jako funkční příklad implikace pro pedagogiku druhého jazyka, neboli jak vyučovat jiný než mateřský jazyk. Obsahuje informace, jak aplikovat metody a techniky při výuce cizího jazyka jiným než dominantním stylem centralizované edukace a pedagogiky orientované na učitele.

Kniha je dobře srozumitelná a čtivá díky své přehlednosti a inspirujícím svěžím nápadům, jak transformovat celý přístup k výuce. Přitahuje naši pozornost k informálnímu učení, tedy k učení mimo školu, jako k jednomu ze stylů učení budoucnosti.

Kontakt:

Mgr. Jana Černá

Ústav cizích jazyků, Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci

Žižkovo nám. 5, 771 40 Olomouc, Česká republika

e-mail: jana.cerna@upol.cz